

CÔNG TÁC PHỤC VỤ BAN ĐỌC VÀ CÂU LẠC BỘ THÔNG TIN TƯ LIỆU TẠI THƯ VIỆN TỈNH BÌNH ĐỊNH

TRẦN THỊ XÚNG

Giám đốc Thư viện tỉnh Bình Định

Trong những năm cuối của thế kỷ XX, với sự phát triển mạnh mẽ của nền kinh tế thị trường, các phương tiện thông tin đại chúng, những vật mang tin khác như băng nói, băng hình, đĩa CD phát triển tràn ngập, ảnh hưởng không nhỏ đến hoạt động sách, báo thư viện. Nhưng nếu vì thế mà ta cho rằng Thư viện sẽ giảm chức năng tác dụng là điều chủ quan, phiến diện. Bởi lẽ bạn đọc đến với Thư viện không chỉ để giải trí đơn thuần, mà còn để học tập, nghiên cứu sáng tạo, tiếp thu những kiến thức mới để nhanh chóng hòa nhập cùng sự phát triển của nhân loại trong thế kỷ mới, thế kỷ của nền kinh tế trí thức.

Vấn đề đặt ra là làm thế nào để sách, báo thư viện vẫn giữ nguyên giá trị của nó, với tư cách là một phương tiện cơ bản chuyển giao trí thức phục vụ tốt mọi thành phần bạn đọc trong xã hội, thu hút đông đảo lực lượng thanh niên, sinh viên, học sinh, công nhân, các nhà nghiên cứu, các nhà lãnh đạo, các nhà xây dựng kế hoạch v.v.. đến với thư viện. Trong bối cảnh đó nhiệm vụ đặt ra cho Thư viện Bình Định là phải liên tục đổi mới và nâng cao chất lượng hoạt động. Cụ thể: ngoài việc tăng cường các trang thiết bị hiện đại, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, nâng cao chất lượng nội dung kho sách, nhất là số đầu sách phải

phong phú đa dạng hoàn thiện bộ máy tra cứu tìm tin v.v... Thư viện Bình Định luôn chú trọng công tác phục vụ bạn đọc, công tác thông tin tuyên truyền, khai thác sách qua câu lạc bộ Thông tin tư liệu, lấy hiệu quả phục vụ bạn đọc làm thước đo cho mọi hoạt động.

1. Về công tác phục vụ bạn đọc:

Tuy trong điều kiện số lượng định biên lao động của Thư viện còn khiêm tốn so với khối lượng công tác, nhưng Thư viện vẫn chủ trương ưu tiên cho công tác phục vụ bạn đọc, bố trí 11/22 cán bộ tổng định biên lao động vào các phòng đọc tổng hợp, phòng đọc báo tạp chí, phòng đọc sách ngoại văn, phòng nghiên cứu sách hạn chế, địa chí, phòng đọc thiếu nhi, phòng cho mượn về nhà và mở cửa phục vụ 3 buổi/ ngày. Tăng thêm thời gian phục vụ cho phù hợp, mở cửa phục vụ đúng giờ, nâng cao trình độ cho cán bộ thủ thư đến việc mở rộng đối tượng bạn đọc v.v.. để đảm bảo thuận lợi cho bạn đọc học tập nghiên cứu. Nét mới trong công tác tổ chức phục vụ bạn đọc hiện nay là đã lắp đặt 3 bộ máy vi tính phục vụ cho bạn đọc vừa tìm tin trên mục lục truyền thống, vừa tìm tin trên mục lục điện tử, xây dựng kho tư liệu địa chí song song với việc xây dựng cơ sở dữ liệu bài trích địa chí trên máy tính, trang bị đầu máy video - ti vi phục vụ tư liệu qua phim ảnh vào các chiều thứ 5 hàng tuần cho đối tượng bạn đọc thiếu nhi. Đặc biệt là sau khi thực hiện chủ trương làm việc 40h/tuần, thư viện Bình Định tổ chức thêm phòng Thông tin tư liệu bằng quỹ thời gian và kinh phí do cán bộ, công chức thư viện đóng góp, vừa tăng thêm thu nhập cải thiện đời sống cho cán bộ, vừa tăng giờ phục vụ, thoả mãn nhu

câu khai thác, sử dụng thông tin được bạn đọc hưởng ứng và hoan nghênh.

Với những hình thức và hoạt động phong phú, đa dạng của mình, Thư viện Bình Định đã thu hút được số lượng bạn đọc khá lớn. Đến nay, số người đăng ký đọc - mượn sách - báo thường xuyên tại Thư viện tỉnh gần 6.000 thẻ, ngoài ra còn cấp trên 30 sổ mượn tập thẻ cho các thư viện huyện, xã, phòng đọc sách khu phố, làng văn hóa, các thư viện trường học. Mỗi ngày, lưu lượng người đọc đến với thư viện tỉnh Bình Định từ 800 đến 1000 lượt người, vào những lúc cao điểm (trong đợt thi cử) bạn đọc đến với thư viện trên 1.000 lượt/ngày. Kết quả 2 năm (1999 - 2000) Thư viện tỉnh Bình Định đã phục vụ tại chỗ 529.545 lượt người đọc mượn, luân chuyển 1.340.190 lượt sách báo đến tay người đọc và phục vụ 293 đề tài nghiên cứu. Ngoài ra thư viện còn luân chuyển sách cho các thư viện huyện, cơ sở xã - phường, thư viện trường học là 268 lượt/16.624 bản sách (qua các sổ mượn tập thẻ)

Mặt khác, để tăng cường nguồn lực thông tin có giá trị khoa học, thư viện đã đa dạng hóa hình thức thông tin tuyên truyền khai thác sách bằng cách liên kết với Sở Khoa học công nghệ và Môi trường tổ chức mượn sách lẫn nhau và thành lập câu lạc bộ thông tin tư liệu.

2. Câu lạc bộ thông tin tư liệu:

Câu lạc bộ thông tin tư liệu ở thư viện Bình Định ra đời, tồn tại và phát triển trên 10 năm. Hội viên CLB là đông đảo bạn đọc thư viện, các cán bộ đương chức, nghỉ hưu và sinh viên... người dự sinh hoạt CLB hoàn toàn tự nguyện, tổ chức sinh hoạt CLB mang tính quần chúng rộng rãi, nội

dung đề tài đa dạng, thường là nói chuyện chuyên đề, phổ biến kiến thức khoa học, tổ chức tọa đàm giới thiệu tác phẩm ... góp phần xã hội hóa công tác đọc, phục vụ tốt nhiệm vụ chính trị mà Đảng và Nhà nước giao phó. Phạm vi hoạt động chủ yếu là tại thư viện tỉnh, về thực chất mà nói CLB thông tin tư liệu ra đời là nhằm tập hợp đội ngũ trí thức, bạn đọc thư viện và những người có tâm huyết với thư viện, hăm hiểu biết về khoa học. Thư viện xem câu lạc bộ như là một bộ phận không thể tách rời đối với hoạt động sự nghiệp. Bởi vì CLB là nơi giúp cho thư viện phát huy chức năng tuyên truyền khai thác sách, thu hút bạn đọc đến với thư viện ngày càng đông hơn. Câu lạc bộ sinh hoạt mỗi tháng 2 kỳ vào chiều 14 và 27. Qua hoạt động CLB đã tranh thủ được nhiều đ/c lãnh đạo, các nhà khoa học, nhà văn, nhà thơ... cấp TW và tỉnh bạn đến với diễn đàn. Về phương thức sinh hoạt phần nhiều là thông tin hai chiều nghĩa là người thông tin cũng đồng thời là người nhận tin. Trong các buổi sinh hoạt CLB, thư viện kết hợp giới thiệu sách mới và sách cổ nội dung liên quan đến đề tài đang nói để giúp hội viên có nhu cầu tìm hiểu khai thác kỹ về thông tin đó. Trong hai năm (1999 - 2000) qua CLB thông tin tư liệu đã tổ chức được 48 buổi thông tin chuyên đề thu hút trên 3.500 lượt người đến tham dự. Tùy theo đề tài mà trong các buổi sinh hoạt có kèm minh họa đủ các phương tiện nghe nhìn cổ truyền và hiện đại như: Tác hại của thuốc lá - Ma túy đối với sức khỏe con người và đại dịch HIV/AIDS; giá trị máy chụp cắt lớp Scanner trong chẩn đoán và điều trị - phẫu thuật đạt kết quả cao; Cái hay các đẹp trong dân ca Nam Trung Bộ; người phụ nữ trong

tuông Đào Tấn v.v.. Nhiều diễn giả đến với thư viện không nhận tiền bồi dưỡng mà còn tặng sản phẩm làm ra để giới thiệu kết quả nghiên cứu, ứng dụng công nghệ mới của đơn vị mình, tặng sách báo hình ảnh, tờ tin để mở rộng diện thông tin (chẳng hạn giới thiệu công nghệ sản xuất thuốc tây của Công ty Dược trang thiết bị y tế Bình Định, công nghệ vi sinh lai giống cây trồng ở Bình Định v.v..) Trong 48 buổi thông tin chuyên đề, CLB đã tổ chức thành công 4 cuộc hội thảo, tọa đàm (tọa đàm tác phẩm Bê trọc của tác giả Phạm Việt Long) Vụ Thư viện tài trợ kinh phí, hội thảo đề tài "Hướng tới một xã hội cho mọi lứa tuổi", nhân kỷ niệm ngày Quốc tế người cao tuổi 1/10, phối hợp với CLB văn học Xuân Diệu tổ chức đêm thơ "Phụ nữ với cuộc sống" do các nhà thơ nữ của Bình Định trình bày nhân kỷ niệm này Quốc tế phụ nữ 8/3 và khởi nghĩa Hai Bà Trưng v.v... Về cơ cấu đề tài được Ban chủ nhiệm lên kế hoạch trước và điều chỉnh kịp thời hàng tháng, hàng quý nội dung sao cho phù hợp với yêu cầu, thời điểm tổ chức. Chất lượng đề tài ngày càng được nâng cao, và cũng chính vì vậy mà CLB đã thu hút hội viên ngày càng đông, có cả hội viên ở các huyện, xã cũng về xin được tham gia sinh hoạt với CLB.

Với hình thức hoạt động và chất lượng nội dung đề tài phong phú, đa dạng, thiết thực đem lại hiệu quả cao, nên CLB được các đ/c lãnh đạo ở tỉnh hoan nghênh động viên khuyến khích, nhiều hội viên xem CLB là nơi ươm trí tuệ, là diễn đàn hội tụ nhiều khoa bảng, kiến thức dồi dào cho lớp trẻ, nên dù có bận gì họ vẫn nhắc nhở nhau đi sinh hoạt đều đặn.

Qua đó cho ta thấy rằng hai lĩnh vực tổ chức phục vụ bạn đọc và CLB thông tin tư liệu tuy có chức năng khác nhau: một bên là tổ chức luân chuyển sách báo đến bạn đọc, đáp ứng nhu cầu tìm kiếm thông tin, nghiên cứu học tập nâng cao trình độ kiến thức thuộc nhiều lĩnh vực chứa đựng trong sách báo; Một bên thì tổ chức tuyên truyền, nói chuyện chuyên đề, giới thiệu tác phẩm, giới thiệu những thông tin khoa học, chính trị, văn hoá, nghệ thuật v.v.. có trong kho sách báo của thư viện, nhưng lại có cùng một mục đích là cung cấp thông tin, làm thoả mãn nhu cầu hưởng thụ văn hoá tinh thần... tạo điều kiện cho hội viên câu lạc bộ, bạn đọc phát triển về trí tuệ, nhân cách, khích lệ họ tham gia vào quá trình lao động sáng tạo từ nguồn lực thông tin chứa đựng trong kho tri thức ở thư viện và thu hút họ đến với thư viện ngày càng đông, thực sự phục vụ cho sự phát triển con người.

Có thể nói hai năm qua thư viện Bình Định luôn có những cố gắng đổi mới công tác, bám sát chủ trương đường lối chính sách của Đảng và Nhà nước, vận dụng một cách sáng tạo vào chức năng, nhiệm vụ của thư viện, đa dạng hóa công tác phục vụ bạn đọc và tuyên truyền khai thác sách, từng bước đáp ứng nhu cầu nâng cao dân trí, phổ biến kiến thức và thoả mãn nhu cầu về hưởng thụ văn hóa thẩm mỹ v.v... của nhiều tầng lớp nhân dân. Phấn đấu đưa thư viện Bình Định trở thành một trung tâm chuyển giao tri thức với các biện pháp và phương tiện của công nghệ thông tin hiện đại lẫn hình thức truyền thông.